

взаємозв'язок між всіма елементами механізму фінансування регіону, так як вони тісно пов'язані між собою, і варто розглядати їх як одне ціле всієї фінансової системи.

Література

1. Бондарук Т. Г. Особливості управління місцевими фінансами в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 6.(121). С. 198-201.
2. Дончак Л.Г., Шкварчук Д.Г. Управління фінансами на регіональному рівні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1. С. 29-32.
3. Кульчицький М. І. Управління фінансами і фінансовий контроль на регіональному рівні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 3. С. 285-288.
4. Романюк С. А. Децентралізація: теорія та практика застосування : монографія. Київ : 2018. 216 с.

УДК 336.018

Маслій Олександра Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент
Котелевець Марина Миколаївна, студентка,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Пандемія COVID-19 є викликом фінансовій безпеці бізнесу та каталізатором реальних і потенційних загроз із різним рівнем впливу залежно від галузевих особливостей, що унеможливають прибуткову діяльність та функціонування окремих бізнесових структур у цілому.

Значна кількість підприємств вимушені зменшити обсяги виробництва, порушуються ланцюги поставок через неможливість реалізувати продукцію чи надавати послуги у звичних об'ємах, у зв'язку з чим негативний ефект сучасних кризових явищ, пов'язаних з епідемічною небезпекою, для фінансової безпеки бізнесу є катастрофічним. Тому дослідження проблематики фінансової безпеки бізнесу є своєчасним та надзвичайно актуальним, зважаючи на принципово нові виклики пандемії, які справляють максимальний вплив на функціонування бізнесових структур.

Поряд із принципово новими загрозами фінансовій безпеці бізнесу, що пов'язані з пандемією COVID-19, в Україні існує значна кількість системних загроз, що накопичувалися протягом тривалого проміжку часу та справляють негативне підґрунтя для виходу з кризи із мінімальними втратами як для бізнесу, так і для національної економіки в цілому [1].

Основними загрозами фінансовій безпеці бізнесу України є: недостатні обсяги вітчизняних та іноземних інвестицій; часта зміна законодавства у фінансовій сфері, низький рівень конкурентоспроможності банківської системи України, нерозвиненість вітчизняного фондового ринку, інфляція, низький рівень використання фінансових інструментів, високий рівень зовнішнього боргу, відтік капіталу за межі України, дефіцит бюджету, тіньова економіка та інші інституційні деформації, які не дозволяють нейтралізувати сучасні загрози на етапі їх зародження.

Окрім цього серед основних внутрішніх загроз фінансової безпеки бізнесу можна виділити: низький рівень менеджменту на підприємстві, неефективна система маркетингу, відсутність стратегічних та тактичних планів, низький рівень оснащення підприємства, недостатня ліквідність активів підприємства, неефективна структура капіталу підприємства, низький рівень самофінансування підприємницьких структур,

плинність кадрів та низький рівень їх кваліфікації [2].

Україна, як і інші країни світу, зазнає відчутного негативного впливу світової пандемії, скорочення світового попиту і карантинних заходів, запроваджених всередині країни. У свою чергу всі ці чинники, незважаючи на заходи державної підтримки, призвели до погіршення фінансової безпеки бізнесу, що відобразилося за її основними індикаторами, зокрема у 2020 році відбулося різке скорочення кількості зареєстрованих суб'єктів бізнесу – більш ніж на чверть в порівнянні з 2019 роком з 1,942 млн. до 1,395 млн [3].

За результатами узагальнення попередніх досліджень та сучасних тенденцій сформовано рекомендації для забезпечення безперервності бізнесу та мінімізації фінансових загроз в умовах епідемічної небезпеки, зумовленої пандемією COVID-19:

1. Розроблення стратегії та плану ліквідності й управління готівкою, що дозволить бізнесу оптимізувати ресурси під час кризи та уникнути або мінімізувати загрози фінансовій безпеці.

2. Розробка стратегії, яка включатиме визначення ймовірних ризиків, що відповідають особливостям бізнесу, оцінка їх з точки зору ймовірності та величини впливу, а також визначення стратегії реагування та моніторинг прогресів, допоможе мінімізувати вплив кризи на бізнес-процеси.

3. Налагодження ефективної, гнучкої, готової до адаптації при зміні факторів зовнішнього та внутрішнього середовища системи координації та зв'язку між підрозділами та окремими працівниками суб'єкта бізнесу, оскільки людські ресурси залишаються основним ресурсом бізнесу та відіграють ключову роль у забезпеченні його безперебійної діяльності.

4. Формування можливості альтернативних способів доставки та транспортування продукції, вивчення механізмів віддаленого надання послуг.

5. Перегляд бюджетів та бізнес-планів. Компанії повинні перевірити фінансові плани на стійкість до різних кризових сценаріїв. Компанія повинна розуміти та як можливі виклики відобразяться на фінансових результатах і як довго цей вплив може тривати. Якщо діючі плани та бюджети більше не актуальні в сучасних реаліях, компаніям слід переглянути їх, щоб залишатися гнучкими. Там, де ризики мінімізувати не є можливим, потрібно врахувати відповідні збитки у певному операційному періоді, а також провести відповідну роботу із контрагентами, яких ці зміни в планах і бюджетах стосуються: персонал, постачальники, клієнти тощо [4].

6. Моніторинг інформаційного середовища, відстеження нових викликів та вчасне визначення змін середовища й відповідно реагування на них. Потрібно налагодити роботи по оперативному, своєчасному, повному інформуванню всієї структури організації щодо новин в сфері охорони здоров'я, державних програм по підтримці бізнесу, новин щодо нових обмежень, які вводяться на місцевому чи національному рівні, змін у графіках руху громадського та інших видів транспорту.

7. Ефективна комунікація із зацікавленими сторонами, оскільки чіткі, прозорі та своєчасні комунікації створюють платформу для більш вдалої адаптації бізнесу до нових умов та забезпечують постійну підтримку з боку замовників, працівників, постачальників, кредиторів, інвесторів та контролюючих органів.

Отже, розвиток бізнесу та забезпечення його цільових параметрів фінансової безпеки в умовах кризи дозволить мінімізувати негативний вплив сучасних загроз, пов'язаних із карантинними обмеженнями, як на рівні окремих регіонів, так і країни в цілому; забезпечить раціональне використання усіх видів ресурсів, в тому числі фінансових; сформує конкурентне середовище у бізнесовій діяльності в посткризовий період; забезпечить стимули до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційних процесів у рамках четвертої промислової революції й

цифровізації економіки та високоефективної діяльності.

Література

1. Барановський О.І. Фінансова безпека: монографія. Інститут економічного прогнозування. К.: Фенікс, 2008. 338 с.
2. S. Onyshchenko, Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of the External Environment on the Economic Security of Ukrainian Business. *Economics and Region*. 2020. №1 (76). P. 22-29.
3. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
4. Коронавірус VS бізнес: половина підприємців протримається на карантині не більше місяця. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/04/2/658857> (дата звернення 10.10.2021 р.).
5. Onyshchenko S., Maslii O., Kalenichenko Ye., Kotelevets M. Analysis of Threats Spread of Ukraine Financial Security in a Pandemic. *Economics and Region*. 2020. №4 (79). P. 85-94.

УДК 336.1

Петренко Юлія Олегівна,

магістр з фінансів, банківської справи та страхування

Юрчишена Людмила Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент

Донецький національний університет імені Василя Стуса

(м. Вінниця, Україна)

РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ФІНАНСУВАННЯ ВИДАТКІВ З COVID-19

В період Covid-19 фінансування видатків на пом'якшення впливу пандемії на всі сектори економіки здійснювалося за рахунок державного і місцевого рівнів. Крім публічного фінансування, місцеві органи влади здійснювали фінансову підтримку, беручи на себе певну частину витрат у секторі охорони здоров'я, підтримці соціального захисту, бізнес-середовища тощо. Нагальна потреба щодо фінансування капітальних видатків вплинула на скорочення фінансування по інших статтях місцевих бюджетів. Місцева влада по різному відреагувала на необхідність боротьби з Covid-19, локдауні, карантинні обмеження по різному вплинули на соціально-економічне становище регіонів. Відбулася перерозподіл витрат за напрямками використання із стратегічних на надзвичайні, що пов'язані із гігієнічними заходами, охороною здоров'я, охороною громадського порядку, закупівлею засобів індивідуального захисту, прибиранням тощо.

Фінансування видатків на боротьбу з Covid-19 здійснювалося за рахунок доходів державного і місцевого бюджетів, які в регіональному контексті представлені рис. 1.

Фінансування видатків по боротьбі з Covid-19 за рахунок державного бюджету в розрізі регіонів здійснено на 91,8 млрд. грн, в т. ч. фінансування центральних органів виконавчої влади на 16,5 млрд. грн, що становить 7,1 % видатків державного бюджету.

Щодо обсягів видатків за рахунок державного бюджету, то найвищий рівень спостерігався у м. Київ – 40592,8 млн. грн, Запорізька область – 4553,5 млн. грн, Дніпропетровська – 3358,4 млн. грн, за рахунок місцевих бюджетів найвищі видатки були в м. Київ – 897,4 млн. грн, Одеська – 775,6 млн. грн, Дніпропетровська – 773,4 млн. грн, Харківська – 760,8 млн. грн.